

Parlamentul
Republicii Moldova

PB nr. 04/05-22

04 mai 2022

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797 din 02.04.1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de Hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor emiterii Garanțiilor de stat nr. 807/2014 și nr. 101/2015, precum și a emisiunii monedei naționale.

Anexă:

Proiectul de hotărâre;

Nota informativă.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova:

Boles Voile V. Boles
Burduga Petru Burduga
Grigore Novac Grigore Novac
Izde Bofu Izde Bofu
V. Odușkalo V. Odușkalo
I. Lozovan I. Lozovan
I. Koksak I. Koksak
V. Bătrnea V. Bătrnea

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. 166		
"05"	05	2022
Ora		

HOTĂRÂRE

cu privire la constituirea Comisiei de anchetă
pentru elucidarea circumstanțelor emiterii Garanțiilor de stat
nr. 807/2014 și nr. 101/2015, precum și a emisiunii monedei naționale

În temeiul art. 34 din Regulamentul Parlamentului, Parlamentul adopta prezenta hotărâre.

Art. I. – Se constituie Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor emiterii Garanțiilor de stat nr. 807/2014 și nr. 101/2015, precum și a emisiunii monedei naționale (în continuare – Comisie de anchetă) în următoarea componență:

Președinte:

.....

Vicepreședinte:

.....

Secretar:

.....

Membri:

.....

Art. II. – Comisia de anchetă va antrena în activitatea sa toate autoritățile statului responsabile, va audia părțile și persoanele implicate și va prezenta Parlamentului, în termen de până la 60 de zile, raportul cu privire la elucidarea circumstanțelor emiterii Garanțiilor de stat nr. 807/2014 și nr. 101/2015, precum și a emisiunii monedei naționale de către Banca Națională a Moldovei în valoare de 9,5 miliarde de lei și, respectiv, de 5,34 miliarde de lei.

Art. III. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărîrii Parlamentului cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor emiterii Garanțiilor de stat nr. 807/2014 și nr. 101/2015, precum și a emisiunii monedei naționale

La 22 aprilie 2022, Curtea Constituțională a adoptat Decizia nr.60, care în esența sa a vizat Legea nr. 235 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015.

Astfel, Înalta Curte a stabilit în Decizia 60/2022, faptul că, analiza sistemică a actelor normative premergătoare Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016, denotă următoarele: Ministerul Finanțelor a emis Garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015, iar Banca Națională a Moldovei a efectuat o emisiune de monedă națională în valoare de 9,5 miliarde de lei și, respectiv, de 5,34 miliarde de lei, precum și a transferat sumele corespunzătoare de bani băncilor licențiate până la publicarea și intrarea în vigoare a Hotărârilor Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 și nr. 124 din 30 martie 2015.

Or, intrarea în vigoare a hotărârilor Guvernului este reglementată de articolul 102 alin. (4) din Constituție, care prevede că hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau a ordonanței.

Regula constituțională din articolul 102 alin. (4), potrivit căreia nepublicarea actelor atrage inexistența lor, este aplicată tuturor hotărârilor și ordonanțelor Guvernului și nu admite nicio excepție.

În acest sens, Curtea Constituțională observă că Hotărârea Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 93 din 14 aprilie 2015. În baza hotărârii nepublicate, Ministerul Finanțelor a emis la 17 noiembrie 2014 Garanția de stat nr. 807, iar BNM, în baza acestei garanții, a emis monedă națională în valoare de 9,5 miliarde de lei și a transmis-o băncilor aflate în dificultate financiară:

BC „Banca de Economii” S.A. – suma de 5 273,2 milioane de lei în baza Hotărârii Consiliului de administrație al BNM nr. 250 din 27 noiembrie 2014 și contractului de credit de urgență nr. 31 din 28 noiembrie 2014;

BC „Banca Socială” S.A. – suma de 2 807,8 milioane de lei, în baza Hotărârii Consiliului de administrație al BNM nr. 255 din 30 noiembrie 2014 și a contractului de credit de urgență nr. 32 din 1 decembrie 2014;

B.C. „Unibank” S.A. – suma de 1 353,5 milioane de lei în baza Hotărârii Consiliului de administrație al BNM nr. 297 din 30 decembrie 2014 și a contractului de credit de urgență nr. 33 din 30 decembrie 2014.

În același sens, Hotărârea Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 166-176 din 3 iulie 2015. Ministerul Finanțelor, până la publicarea acestei hotărâri, a semnat, în numele Guvernului, Garanția de stat nr. 101 din 1 aprilie 2015, iar BNM, în baza acesteia din urmă, a emis monedă în valoare de 5,34 miliarde lei și a transmis-o băncilor licențiate.

Astfel, au fost puse în executare hotărâri de Guvern care nu erau în vigoare, deci, inexistente.

Curtea Constituțională a observat că articolul 130 alin. (3) din Constituție prevede că dreptul exclusiv la emisia monetară aparține Băncii Naționale a Moldovei. Totuși, Constituția condiționează, la articolul 130 alin. (3), că o eventuală emisiune monetară „se efectuează conform deciziei Parlamentului”. Curtea observă că Banca Națională a Moldovei a efectuat o emisiune de monedă mai întâi de 9,5 miliarde de lei, apoi de 5,3 miliarde de lei, fără a exista vreo decizie a Parlamentului în acest sens.

Curtea a observat că autoritățile executive (Guvernul, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei) au acordat garanții de stat și credite de stat fără ca Parlamentul să fi „exercitat controlul asupra acordării împrumuturilor de stat”, prerogativă stabilită în articolul 66 lit. i) din Constituție.

Astfel, la realizarea evenimentelor descrise în speță, *in personam* au participat Ministru al Finanțelor - **Anatol Arapu**, Banca Națională a Moldovei - a condusă de către Guvernatorul **Dorin Drăguțan** iar Guvernul Republicii Moldova - condus de către Prim-ministrul **Chiril Gaburici** (din 18 februarie 2015 pînă la 30 iulie 2015).

În contextul celor expuse, în condițiile Regulamentului Parlamentului se propune constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor emiterii Garanțiilor de stat nr. 807/2014 și nr. 101/2015, precum și a emisiunii monedei naționale în valoare de 9,5 miliarde de lei și, respectiv, de 5,34 miliarde de lei de către Banca Națională a Moldovei.

Petru Burduja
Vasile Bolea V. Bolea⁴